

Austatud lugeja!

Juridica alustab aastat 2004. On ehk mõneti tähelepanuväärne, et aasta avaartiklik on professor Bellingi interdistsiplinaarne kirjutis põhiõiguste tähendusest eraõigusele. Tegemist peaks olema laiemat huvi pakkuva kirjatükiga, mis aitab lugejal enda jaoks lahti mõtestada põhiseaduses sätestatud põhiõiguste ja eraõiguse vahekorra. Kas põhiõigused kehtivad üksnes vertikaalselt (riik v. eraisik) või ka horisontaalselt (eraisik v. eraisik); kui põhiõigused omaksid eraõiguslikes suhetes vahetut õigusmõju, siis millised oleksid selle tagajärjed; kui põhiõigustel ei ole horisontaalset õigusjõudu, siis millist mõju põhiõigused eraõigusele üldse avaldavad? Autor toob Saksa õigusteooria ja praktika seisukohad nendes küsimustes. Õigussüsteemide sarnasuse tõttu on sealne diskussioon ja selle tulemused aktuaalsed ka Eesti kontekstis.

Kaks käesoleva numbri artiklit keskenduvad keskkonnaõigusele. Hannes Veinla vaatleb, milline on printsipiipõhise regulatsiooni roll keskkonnaõiguses ja kuidas seostub ettevaatusprintsip kui keskkonnaõiguse kontseptuaalne tuum teiste keskkonnaõiguse printsipiipidega. Kaarel Relve artikkel on praktilisemat laadi ja analüüsib, kuidas tuleks kaebeõiguse aluseid keskkonnaasjades tõlgendada ning miks see lähenemine peaks olema mõneti teine, kui haldusprotsessis üldiselt tavaks on saanud.

Kriminaalõigusega tegelevatele juristidele peaks huvi pakkuma Imbi Jürgeni magistritöö pinnalt kirjutatud artikkel, kus Riigikohtu kriminaalkolleeegiumi 1993.–2002. aasta lahenditele tuginedes antakse ülevaade materiaalõiguse rikkumistest, mis võivad olla kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise alusteks. Seejuures keskendub autor valdkondadele, milles kassatsioonikohtu kontroll võib olla tavalisest piiratum – vaadeldud on määratlemata õigusmõistete kohaldamise ning teo õigusjärelmite määramise kontrolli.

Hetkel Eestis vägagi aktuaalsel lapse õiguste kaitse teemal on kirjutanud Anneli Valgma, kes tutvustab lugejale lapseröövi suhtes tsiviilõiguse kohaldamise rahvusvahelist konventsiooni. Konventsioon jõustus Eesti suhtes juba 1. juulil 2001, kuid selle rakenduspraktika on meil alles kujunemisjärgus. Seetõttu on oluline teada, kuidas on konventsiooni tõlgendanud teiste osalisriikide kohtud ning käesolev artikkel peaks siin igati abiks olema.

Maksumaksja jaoks tõenäoliselt alati põletavaks jääval teemal kirjutab Margus Kähri, kes võtab vaatluse alla tõendamiskoormuse maksumenetluses. Sellest aspektist lähtuvalt analüüsitakse artiklis võrdlevalt Eesti, Saksa ja Ameerika Ühendriikide maksumenetlusõigust ning tõstatatakse küsimus Eestis kehtiva tõendamise põhireegli muutmise vajadusest.

Käesoleva aasta 26. veebruaril möödub 120 aastat Tartu Ülikooli kunagise professori Nikolai Maimi sünnist. Tema elust ja tööst kirjutab professor Maimi kunagine õpilane ja töökaaslane Väino Riismandel.

Aastal 2004 püüame taas elustada erinevate õiguslaste kirjutiste retsenseerimise tava. Käesolevas numbris teeb selleks otsa lahti Paavo Randma, kes tutvustab lugejale karistusõiguse eriosa loengusarjas avaldatud Jaan Sootaki brožüüri „Varavastased süüteod“ ja oponeerib mitmetele selles väljaandes avaldatud seisukohtadele.

Head lugemist!

Katrin Prükk